SZÉKELY NÉPVISELET

Készitette:Fajka Zsóka

- A székely népviseletet házilag készítették el
- A székely ruhák sajátos táji, és hely jegyekkel rendelkeztek, egyszerűek voltak, kevés díszítéssel és jellemezte a családi állapotot.
- Az évek során nem változtak a ruhadarabok.
- Minden falucsoport máshogy nézett ki.

lick icon to add picture

- Székelyföldön az ipari forradalom is szükségtelenítette a házi ipari termelést, mivel a gyári olcsóbb, és könnyebben mosható, így megszűntek a közösségben kialakított formák is.
- Erdélyelcsatolásával és a két világháború után a viseletük volt a meghatározó, ami megmutatta hovatartozásukat- h kik is ők.
- Napjainkban is székely viseletet vesznek fel ünnepnapokra.

A székely népviseletek az 1940-es évekig helyenként jelezték viselőjük családi állapotát vagy felekezetét is:

Háromszéken például a nőszövetségek a leányoknak fehér kötényes és lajbis, az asszonyoknak fekete kötényes és réklis együtteseket készíttettek.
Elsősorban az etnikai és helyi identitást hangsúlyozták velük, és azokban a falvakban, ahol több felekezet is volt, az ahhoz való tartozást is, mint

Szentivánlabor falván, ahol külön szőttest készíttettek az unitáriusok és másfélét a reformátusok.

A székelyviselet a mindennapi élethez is igazodott. Volt ünneplő és volt
hétköznapi ruha, évszakoknak megfelelő öltözetek, de voltak olyan ruhadarabok is, amelyekből a falu lakói tudták, hogy viselője milyen munkára, a közelbe, vagy és népélet a monarchiabeli képeslapokon távolabbra készül menni.

A rituális eseményekre a legelőkelőbb, legdíszesebb ruhadarabot illett felölteni. Az egyház a maga fölérendeltségével bizonyos normákat írt elő az öltözködéskultúra területén. Böjtben a leányok is kötelesek voltak levetni az élénk színű szoknyákat, és sötétebbekkel váltották fel.

A társadalmi rétegződés lényegesen egyszerűbb módon jutott kifejezésre a drágább anyagokban, a több selyem, hímzés használatában a gazdagoknál.

Gyimesi csángók népviselete

A székely eredettel is rendelkező gyimesicsángók viseletét az apró, finom hímzések teszik értékessé. Főjellegzetességük a „fonáján varrott”-nak nevezett
öltéstechnika. A női inget a könyöknél összeráncolták és a ráncolásnál szövő öltéssel
hímezték. Nincs két egyforma ing hímzés. Alul pendelyt, rajta a moldvaihoz hasonló
lepelszoknyát viselnek. A férfi ing bő és hosszú, deréknál kieresztik akárcsak más csángó
vidékeken. Alul, nyáron szűk vászonharisnya, télen ugyanaz posztóból. Előszeretettel
viselik a hímzett bőr mellyest.

A női viselet

- A nőiviselet minden vonatkozásban érzékenyebb kor-, mód-, rangmutatója volt a falutársadalmának
- A lányok két copfba hármas vagy négyes fonással fonták a hajukat és leengedve viselték, végére szalagból masnit kötöttek, aminek a színe a rangtól és társadalmi rétegtől függött.
- A nyakukba egyszínű gyöngyből készített nyakláncot raktak, amin hátúl két hosszú szalag lógott.
- Az asszonyok fafésűvel kontyba tűzték a hajukat és fodros főkötőt-csepeszt, fejkendőt tettek rá,amit álluk alatt kötöttek meg. Anyaga, színe, hímzése életkor és alkalom szerint változik.
- Az egyes viseletdarabok az életkor mellett bizonyos állapotot is jelöltek: a párta a leányságot, a főkötő és a fejkendő a férjes asszonyt, illetve gyermekes asszonyt, a jegykendők, pántlikák a vőlegénységet jellemezték.
- Fodros gallérú, rövid mandzsettájú (kézellő) inget hordtak. A mellényt-lajbit nyáron hordták, ami rövid és karcsú szabású, ez készülhetett a szoknya csíkos anyagából, vagy egyszínű bolti anyagból, bársonyból, ami zsinórral vagy gyönggyel volt

Székely női viselet, az asszony főkötőben, csepeszben. Gyergyóújfalu, Jankó János felvétele, 1895

- Szoknyájuk kétféle volt a rokolya, ami csíkozott, korábban gyapjú, utóbb pamut háziszőttesből készült, melynél a széleket keresztben állítják össze. A másik fajta a szoknya, mely gyári kelméből, rendesen gyapjúszövetből készült, s ehhez a széleket már hosszában varrták egymás mellé. A korai rokolyák bokáig értek, hosszúak a szoknyák is.
- A lányok fehér, az asszonyok fekete, barna, vörös és kék festett ráncba szedett, fodros aljú vászon szoknyát, hármas rokolyát hordtak.
- Derékban korcba szedett, alján keskeny vagy szélesebb bársonyszegő található. Színes, csíkos anyagból készült, aminek szélessége és színei különböző volt, ami falvanként, koronként és eseményenként változott.
- Tetejére pedig háziszőttes kötényt kötöttek (katrinca, surc), amit virágmintásra hímeztek.
- Télen barnára festett irhabundát és puhaszárú csizmát vettek magukra, később pedig cipőt hordtak.
- Az idősek fekete és sötét színű ruhát viseltek. A háziszőttes anyagból készült szoknyához ugyanabból az anyagból készült blúzban és fekete kötényben jártak.
- A középkorúak kissé élénkebb színű, bordópiros-fekete csíkozású viseletet viseltek, fehér blúzzal és a szoknya anyagából készült melIénnyel, és fekete kötényt.
- A fiatalok, gyermekek fehéret vagy élénkpiros-fekete csíkozású szoknyát
- vettek magukra és ugyanolyan melIénnyel, fehér blúzzal és fehér kötennyel.
- Az idősebb korosztály öltözékét fekete csizma egészítette ki, a fiatalokét pedig piros.

A férfi viselet

- A férfiak viseletét bizonyos fokig befolyásolta és konzerválta a Mária Terézia által felállított határőr szervezet, melynek előírásai szinte egyenruhává tették a népviseletet, és a posztószegés színeivel jelölték a katonai besorolást.
- A férfiaknál a viselet jelzései már sokkal szerényebbek, a nőkétől eltérően: legény, vőlegény, házas férfi állomásokra szűkül a megkülönböztetés, de az sem jut mindig annyira egyértelműen kifejezésre, mint a nőknél.
- Jelezte továbbá a viselet a rangot, a gazdasági helyzetet, a módot, sőt a falu társadalmán belüli különbségeket is.
- A hatalom képviselői beavatkozásaikkal a székely férfiak viseletét a katonai szolgálatnak megfelelően módosították.

- A férfiak nem halmozták fel ruháikat, csak váltóruhát használtak.
- Télen báránybőr sapkát hordtak, aminek a teteje be volt nyomva, az alja pedig vissza volt hajtva. Nyáron pedig a Naptól szalma kalappal és széles karimájú nemez fekete kalappal védték fejüket.
- A hétköznapi ing len vagy kendervászonból készült az ünneplő pedig sifonból, ami fehér színű. Régen nyakatlan és kézellőtlen volt, amit később a csukott galléros és sima kézellős ing váltot fel.
- Erre mellényt vettek, ami fekete, szürke de néhol fehér, piros, kék, és volt hogy zsinórozás díszítette, ami megegyezett a nadrágéval.
- Az ujjatlan bőr mellényt egész évben viselték.
- Télen durva posztóból készült zsinórozott kabátot, zekét hordtak,ami szürke vagy fekete, ma pedig a hagyományos viselethez csak fekete rövid kabátot öltenek magukra.
- A nadrágjukat harisnyának hívták, szorosan a lábhoz simult. A harisnya lehetett zsebes vagy zseb nélküli. Nyújtott nyers fehér gyapjúszövetből készült, amire zsinórozás (rendi tartozás szerint piros, fekete) vagy vitézkötés került díszítésként, ami falunként, vidékenként változott.
- Az idő múlásával a házi szőttes posztó nadrág és ujjas megmaradt, ami a 18. Században egyenruhaként hordtak.
- A 19. Század végén a házi szőttes háttérbe szorul, mivel megjelennek a gyári anyagok.
- A nemesek karmazsinból készült magas szárú csizmát hordtak, a parasztok, jobbágyok durva bőrből készült bocskort.

Székely legény. Impresszum nélkül, 1905 előtt

Székely lakodalmas menet. N. M. kiadása, Budapest, 1905 után

Lakodalomba hívogató székely legények. Divald és Monostory kiadása, Budapest, 1912

Forrás: Tásnádi Zsuzsanna: Népviseletek és népélet a monarchiabeli képeslapokon

Köszönöm a figyemet!